

УДК 351.74(477)

І.Д. КОЦАН, канд. юрид. наук, Харківський національний університет внутрішніх справ

УЧАСТЬ РОБІТНИЧО-СЕЛЯНСЬКОЇ МІЛІЦІЇ ХАРКІВЩИНИ В БОРОТЬБІ З БАНДИТИЗМОМ У 20-ТІ РР. ХХ СТ.

Ключові слова: робітничо-селянська міліція Харківської губернії, кримінально-грабіжницькі угруповання, збройний напад, ефективність діяльності, ліквідація банди

Українське суспільство в основу свого існування заклало принципи правової держави, що знайшли своє закріплення в Конституції України. Принципове значення для досягнення її стандартів має захист прав і свобод громадян. Цій головній меті підпорядковано і реформування системи МВС України. У процесі сьогоденної реорганізації міліції з метою раціонального рішення практичних питань доцільно насамперед досліджувати власне минуле.

Перед українською історико-юридичною наукою стоїть широке коло проблем, розв'язання яких створить теоретичне підґрунтя для виконання завдань сучасного державного будівництва. Цю роботу необхідно здійснювати з урахуванням того, що багато сторінок вітчизняної історії були перекручені у відповідності з класовим підходом, в угоду ідеологічним догматам. Роботи багатьох авторів, визнаних тоталітарною державою ворожими чи ідейно чужими, у тому числі й українських, знаходилися в спецховищах, більшість архівних документів було засекречено, а деякі проблеми і зовсім перебували під забороною, що на державному рівні вело до неправильних історико-правових оцінок подій і особистостей. До числа таких малодосліджених тем із повним правом можна віднести історію органів внутрішніх справ і зокрема міліції.

Проголосивши головною метою захист інтересів трудящих, міліція з перших днів свого

існування повела рішучу боротьбу з кримінальною злочинністю. У період громадянської війни в обов'язки міліції і розшуку входив захист населення в тилу від карного елементу і контрреволюції разом з надзвичайними органами, а разом із Червоною Армією – боротьба з груповим бандитизмом. Після ліквідації фронтів Червона Армія від боротьби з залишками групового бандитизму була звільнена, і вся складність роботи в цій сфері була перекладена на міліцію. Зазначена обставина ще більшою мірою вимагала від органів міліції і розшуку наявності таких якостей, якими повинна володіти боєздатна військова одиниця. Сформовані з особового складу міліції загони не було чим обмундирувати та озброїти. І все ж, не дивлячись на те, що бандити часто переважали загони міліції як по чисельності, так і озброєнню, міліція за підтримки населення успішно боролася з бандитськими формуваннями.

Боротьба з бандитами велася як у місті, так і в селі. На початку 1919 р. у Харкові мав місце випадок нападу бандитів на районне відділення міліції з метою відбити заарештованих. Озброєна група з двадцяти осіб напала на 8-й район міліції, де знаходилося чотири міліціонери. Міліціонери вступили в нерівний бій і відбили напад [1, с.16].

26.03.1919 р. газета «Известия» № 76 повідомляла про арешт бандитів: «Селянський обоз, що складався з декількох підвід із продовольством, направлявся із села Ольшани в Харків. Під Харковом обоз цей був зустрінутий групою бандитів. Бандити, видаючи себе за осіб, що перебувають на службі в якійсь радянській установі, наказали двом підводам їхати в напрямку Іванівки. Усівшись на підводи, бандити поїхали. Один із селян-підводчиків простежив, куди були відігнані підводи. Виявилося, що їх відігнали на Іванівку, у будинок 9 по Копилівському провулку. Селянин заявив про це міліції. Прибувши на місце, міліція заарештувала шістьох бандитів, а також відібрала обидві підводи з продовольством».

Бандитизм заважав продовольчим заготівлям, зривав залізничне і телеграфне сполучення, тому боротьба з ним залишалася, як і раніше, однією з найважливіших задач міліції. Загони міліції протистояли нальотчикам і грабіжникам, а ті при найменшій можливості жорстоко розправлялися з міліціонерами. В 1919 р. у Люботині бандитами був позвірячому побитий, а потім на очах сім'ї розстріляний міліціонер Василь Бондар. У Валках така ж доля спіткала міліціонера Павла Янківського. 29.06.1920 р. у село Котельву Богодухівського повіту раптово ввірвалися кінна і піша озброєні банди. Вони розгромили помешкання міліції, убили начальника Д. Чичая, його помічника Чикала, старшого міліціонера Котлярова й одинадцять молодших міліціонерів, що повернулися з нічного патрулювання і були застигнуті зненацька, без зброї. 16.08.1920 р. у село Філенково цього ж повіту наскочила озброєна банда, оточила волосний виконком і порубала шашками трьох міліціонерів. При нальоті в серпні 1920 р. на Левківську волость Ізюмського повіту махновці по-звірячому вбили старшого міліціонера Івана Масляченка і молодшого міліціонера Івана Семиволоса. У селі Петровському бандити порубали Петра Тимошенка, Івана Кузнєцова і Митрофана Тараненка. В Ізюмі загинули помічник начальника повітової міліції А.Ф. Скакулін, міліціонери Єгор Роменський, Іван Бистрачов, Гнат Бардак, Іван Чистяков і Петро Тараненко. Тоді ж у селі Червоний Оскол від рук бандитів загинув міліціонер Бобровський. При нальоті на Краснокутськ бандою батька Шкіри були вбиті начальник Краснокутської міліції Григорій Фурсов, секретар комосередку Оксана Піщаникова, міліціонери Поляків, Павло Данильченко, Матвій Зеленський. Відбиваючи наліт банди на слободу Рубльовку, загинули міліціонери В'юник, Фоменко і Гроза. Точні і докладні відомості про бандитські напади на населені пункти Харківської губернії містилися в щотижневих інформаційних зведеннях (спр.324, арк.11 [2]).

05.01.1920 р. на екстреному засіданні Лебединського повітового революційного комітету і партійного комітету була заслухана заява військкомату про активізацію банд у повіті. Ухвалили: негайно зв'язатися з Зінковом, Гадячем, Охтиркою і Сумським військкоматом, повідомити до Харківського губревкому про положення в повіті, зобов'язати військкомат привести в бойову готовність усі наявні в його розпорядженні резерви, а начальнику міліції вжити всіх заходів до відбиття можливого нападу. 23.02.1920 р. загальні збори працівників Лебединської повітової робітничо-селянської міліції заслухали доповідь про хід боротьби з бандами Фролова й ухвалили прийняти найрішучіших заходів до викорінювання подібних бандитських виступів і повного знищення банд, що розповсюдились по повіті. 25.03.1920 р. Харківська кінна міліція була зарахована на всі види постачання до штату Українського сектору військ внутрішньої охорони з умовою оперативного використання їх тільки в межах Харківської губернії. У цьому ж наказі по Харківській робітничо-селянській міліції оголошувалася подяка старшому міліціонеру Фіденківської волості Богодухівської повітової міліції Фіпенку за рішучі дії при затриманні бандита Оленнікова. Узнавши про місцезнаходження бандита, Фіпенко, не очікуючи допомоги, відправився в будинок, де переховувався Оленніков, виявив його на горищі і заарештував. При арешті бандит пропонував міліціонеру за своє звільнення 1000 рублів і сулію самогону (спр.96, арк.22 [3]).

У квітні 1920 р. ЦК РКП(б) для організації боротьби з бандитизмом в Україні направив до Харківа Ф.Е. Дзержинського. За його ініціативою штаб тилу фронту було об'єднано зі штабом Українського сектору військ внутрішньої охорони. У частинах охорони було створено мобільні, добре озброєні загони, що, взаємодіючи з кінною міліцією, переслідували і знищували банди. Одним із таких загонів керував П.Т. Собко. У наказі № 10 по радянській робітничо-селянській міліції Харківсь-

кої губернії від 05.02.1921 р. зазначалось: «17, 18 і 19 січня цього року при захисті мирного населення самовіддано загинули від рук вбивць-бандитів, що оперують у Зміївському, Валківському і Ізюмському повітах, начальник 1-го району Вовчанської повітової міліції Мордовенко і вісім міліціонерів того ж району, міліціонери Ізюмської повітової міліції Бардаков і Дубовий, старший міліціонер Чугуївської міліції Калій і міліціонери Зміївської повітової міліції Григорій Коваленко, Ничипір Артеменко, Ничипір Вергузенко і Петро Андріанов. Оголошуючи про цей сумний випадок, наказую всім начальникам міліції вжити найрішучіших заходів до нещадного винищування бандитів, що мерзенно виривають із рядів Червоної міліції кращих її бійців, які стоять на захисті радянської влади і самовіддано борються з бандитизмом. Начальникам Вовчанської, Чугуївської, Зміївської і Ізюмської повітової міліції порушити клопотання перед місцевим соцзабезом про призначення матеріальної допомоги сім'ям і особам, що знаходилися на утриманні загиблих працівників...». У 1921 р. у Харківській губернії від рук бандитів загинуло 123 працівники міліції [4, с.24–25].

У стислому звіті про діяльність радянської робітничо-селянської міліції Харківської губернії за січень 1921 р. указувалося, що до складу губернії входило місто Харків і ще 11 повітів – Харківський, Охтирський, Богодухівський, Валківський, Вовчанський, Ізюмський, Зміївський, Куп'янський, Лебединський, Сумський, Чугуївський. Кількість населення губернії складала 4330683 чоловік (м. Харків – 850000 чоловік). Усього по губернії нараховувалося 625 сіл, 987 селищ, 1287 хуторів, 3 містечка. Загальна кількість постів міліції по губернії – 366 (291 – у містах, 75 – у повітах). Загальна кількість службовців канцелярії по губернії – 635 чоловік. Загальне число загальної міліції по губернії – 4047 чоловік (у місті Харкові – 1260 чоловік). Загальне число вбитих чинів міліції під час виконання службових обов'язків – 30 чоловік. Загальне число

чинів міліції, що дезертирували з лав міліції, – 47 чоловік. В хабарництві було замічено 7 міліціонерів, у грабежах – 4, у пияцтві – 4. Під судом і слідством знаходилося 32 міліціонери. За цей період міліцією було затримано 747 дезертирів, 96 спекулянтів, 23 рецидивісти, 215 злодіїв. Звіт також містив зведення про участь міліції у відсічі бандитських нальотів на різноманітні населені пункти губернії (спр.324, арк.4 [5]).

На початку 1921 р. для боротьби з бандами в короткий термін була створена міліцейська кінна бригада з незаможних селян. Коні, сідла, зброя, обмундирування збиралися на місцях відповідно до гасла: «Незаможник на кулацькому коні, із кулацькою гвинтівкою проти бандитів». У цей період охтирським ескадроном незаможників в Ізюмському повіті на станції Лихачово була цілком розгромлена значна банда Савонова. Ескадроном командував видатний червоний командир А.Г. Васильченко. Міліцейські ескадрони незаможних селян брали участь у бойових операціях проти банд Махна, Щуся, Каменюка й інших угруповань. У 1921 р. М.В. Фрунзе за мужність і героїзм вручив бійцям Першої міліцейської бригади незаможних селян Червоний стяг [4, с.26].

У зв'язку з тим, що по місту Харкову почастишали випадки нальотів, грабежів і інших злочинів, начальник губернської міліції Кузнецов 05.03.1921 р. наказав начміськміліції організувати нічне патрулювання у всіх районах міста. Патрулі формувалися з числа міліціонерів резерву, які залишалися в районі. Вони під командою молодших помічників робили обходи своїх районів (спр.38-а, арк.5 [6]). Доповіді і накази, що надходили з повітових міліцій Харківської губернії, свідчили про те, що значні бандитські формування ділилися на дрібні загони під командою різноманітних «бате́к», які чинили нальоти на поштово-телеграфні контори, вбивали міліціонерів і продпрацівників, вносили дезорганізацію в роботу місцевої влади. У боротьбі з бандами начальникам повітових міліцій пропонува-

лось керуватися нижченаведеними положеннями:

1) необхідно підтримувати безперервний зв'язок районів між собою і зв'язок останніх з повітміліцією, як із центральним органом районів;

2) про появу в районі банди чисельністю більшою за склад міліції даного району необхідно доводити до відома сусідні повітміліції і райони, щоб вони негайно приєднувались до району, у якому з'явилася банда;

3) якщо банда, що з'явилася, не перевершує чисельність міліціонерів даного району, начальникам районів ні в якому разі не відступати, не вступивши з нею в бій. На випадок відступу начальники районів і їх помічники будуть віддаватися до суду Ревтрибуналу як боягузи і шкурники, що примазалися до радянської влади (спр.38-а, арк.5 [6]).

У розвідзведенні, що охоплює період із 25 листопада по 22.12.1921 р., відзначалося зменшення банд політичного характеру на території Харківської губернської дільниці. Із закінченням громадянської війни і припиненням воєнних дій залишки ворожих угруповань ступили на шлях злочинних дій проти населення. Під натиском військових частин і міліцейських загонів вони перетворились на малочисельні банди грабіжників. Дрібні банди, що оперували влітку і восени, через настання холодів в основному припинили своє існування. Частина бандитів, що залишилася, діяла одинаками або в складі груп по 2–3 чоловіки. Такі злочинні групи промишляли грабежами і дрібними крадіжками. У Сніжківській волості Валківського повіту ще оперувала банда Белицького чисельністю 10–12 чоловік і банда Дригайла, що складалася з 5 осіб. Банда Шатравки після загибелі ватажка 05.11.1921 р. розпорошилася і практично припинила своє існування. У Куп'янському повіті напружена обстановка склалася на південній і південно-східній околиці повіту. У зв'язку з передислокацією із цього району військових частин, зокрема Красногусарської бригади, знову почали організовуватися бан-

ди. Так, на початку грудня 1921 р. проявила себе банда Чапліна-Кірсана чисельністю в 13 чоловік. Її нальотам піддався район Сватово – Юр'ївка – Борова. Бандити були озброєні гвинтівками і шашками, мали достатню кількість коней. З населеного пункту, що займали бандити, громадян вони не випускали. Банда Гайворонського, що розпорошилася після бою 29.08.1921 р. і відокремилася від об'єднаної банди Павлюка, довгий час себе не виявляла. Але 15.12.1921 р. банда Гайворонського чисельністю 12 шабель учинила напад у районі Кабаньєва на товарний потяг. Було вбито 2 червоноармійці, спалено 3 вагони. Несприятлива обстановка була в Харківському повіті (Данилівська волость, село Циркуни, село Дементіївка) (спр.80, арк.1 [6]). Банда Колодія-Чапліна була знищена 19 січня 1922 р., а банда Гайворонського 04.01.1922 р. Операції по знищенню банд проводилися маневрзагонами від 1-го кавалерійського полку міліції УСРР. У числі інших бандитів добровільно здалися ватажки Гайворонський, Погорілий, Колодій. У Валківському повіті на початку 1922 р. банди також були ліквідовані, був убитий ватажок останньої банди Белицький.

З метою поступової передачі функцій боротьби з бандитизмом і керівництва цією боротьбою безпосередньо міліції в чотирьох повітах Харківської губернії (Харківському, Вовчанському, Богодухівському і Зміївському) обов'язки начальників повітдільниць були передані начальникам повітміліцій і виведені військові частини (спр.80, арк.16 [6]).

З осені 1921 р. одним із найбільш поширених злочинів у Харкові стає збройний напад на громадян. Щоночі грабіжники роздягали до 50 перехожих. Вся міська міліція була переведена на бойове положення, часто проводилися нічні облави й обходи, причому особлива увага приділялася міським околицям. У ніч на 15 грудня працівникам міліції 12 району вдалося напасти на слід бандитів, що тероризували громадян на Ващенківській леваді, Іванівці і на шосе, що веде на Дергачі. Дозори міліції оточили банду, у якій було до 20 кри-

мінальніків. Намагаючись скритися, грабіжники вступили з міліцією в перестрілку, але були затримані. Як з'ясувалося, бандити учинили багато збройних нападів. Тільки в ніч на 9 грудня вони вчинили розбійні напади на Ващенківській леваді на 15 осіб [4, с.31]. У боротьбі зі злочинністю міліція спиралася на допомогу громадськості. 13.09.1921 р. у наказі управління Харківської губернської міліції приводилася копія звернення Головоміліції до всіх громадян УСРР. Всім громадянам, що мешкають на території УСРР, пропонувалося про всі події карного характеру, як: убивства, розбої, грабежі, крадіжки і інші злочини, – доводити до відома кримінально-пошукової міліції по можливості відразу ж по вчиненні злочину. Кримінально-пошукова міліція тепер була заснована на всій території УСРР при кожному губернському, повітовому, районному, лінійному й обласному управлінні радянської робітничо-селянської міліції. В усіх управліннях на той час були представники кримінально-розшукової міліції (спр.38-а, арк.77 [6]).

Зі зміною характеру злочинності – замість великих банд, що мали на озброєнні кулемети і навіть артилерію, стали орудувати групи, які нараховували одиниці, рідше десятки грабіжників, – більшого значення почав набувати карний розшук. Часто проводилися облави. Одну з таких облав працівники міськрозшуку провели в липні 1924 р. Протягом двох ночей вони затримали в кублах біля двохсот підозрілих осіб, більш половини з яких виявилися особливо небезпечними злочинцями. Незабаром провели повторну облаву, з огляду на те, що кримінальники не очікують нового «прочісування». У ході її обстежили і міські цвинтарі. На Кирило-Мефодіївському в уцілілих і напівзруйнованих склепах виявили кубло, в якому затримали біля двадцяти злодіїв і проститутток. Усе ширше в розслідуванні злочинів використовувалися наукові методи і новітні технічні засоби. Неоціненну допомогу карному розшуку надавали судові експерти-криміналісти. В 1923 р. у Харкові на базі

кримінально-розшукового і слідчого столів був створений кабінет науково-судової експертизи. Його очолив професор судової медицини Микола Сергійович Бокаріус. У 1926 р. кабінет реорганізували в науково-дослідний інститут судової експертизи. У Харкові була створена спеціальна школа, що готувала провідників службово-пошукових собак для всієї міліції України. Тільки в 1925 р. за допомогою собак-шукачів у Харківській губернії було розкрито більш ніж 400 злочинів [4, с.51].

Ступінь розкриття таких тяжких злочинів як убивства, збройні грабежі, крадіжки, конокрадство, заподіяння тілесних ушкоджень склали понад 60 %. У населення і злочинного елемента за дев'ять місяців 1923–1924 рр. було вилучено 1019 одиниць вогнепальної зброї, 80 одиниць холодної зброї. Було проведено 505 облав, у результаті яких затримано 8161 чоловік, із яких бандитів – 414, дезертирів – 878. До початку 1923 р. на території губернії були виявлені три кримінально-грабіжницькі угруповання загальною чисельністю до 30 чоловік. Внаслідок операції більша частина складу банд знищена. Боротьбі з бандитизмом була приділена виняткова увага. Ще в січні 1923 р. Управлінням губернської міської міліції і розшуку був вироблений і переданий на місця план боротьби з бандитизмом, тому що з настанням весняного періоду з досвіду минулих років передбачалася активізація діяльності банд. Були систематизовані всі методи, що застосовувалися в боротьбі з бандитизмом. З метою підвищення ефективності роботи у цій справі на місця були передані директиви попереджувального характеру. Звітний період характеризувався зменшенням випадків бандитизму [6, с.30]. Лютий 1924 р. у відношенні боротьби з бандитизмом на Харківщині за даними губернської міської міліції характеризувався, з одного боку, зменшенням кількості проявів бандитизму на території губернії, а з іншого боку – інтенсифікацією роботи міліції по розкриттю злочинів. Найбільш значним проявом бандитизму було збройне пограбування товарно-

пасажирського поїзда на станції Вольфіно, у 40 верстах від Сум; вуличні пограбування типу «роздягань» у Сумах, і окремі випадки збройних грабежів, що відбувалися неорганізованими в банди поодинокими злочинцями у районах Харківського, Сумського й Охтирського округів. Міліцією розкритий найбільш значний злочин – пограбування поїзда на станції Вольфіно, затримано 40 бандитів. З 28 збройних грабежів і нальотів, скоєних в лютому, розкрито 14, із 583 крадіжок розкриті 327, і з 26 вбивств розкрито 16 [7, с.2].

Рішуча боротьба працівників харківського губрозшуку з озброєними бандами дала свої наслідки. Протягом 1923–1925 рр. була ліквідована більшість озброєних банд. У лютому 1927 р. у зв'язку з черговою річницею міліції України працівники, які найбільш проявили себе в боротьбі з бандитизмом, були відзначені державними нагородами, коштовними подарунками та грамотами. Ордена Червоного Прапора були удостоєні начальник харківської окружної міліції і розшуку Н.В. Корольков і міліціонер 3-го району міліції Харкова І.Ф. Гуренко. Перехід до індустріалізації і початку суцільної колективізації сільського господарства вимагав перебудови всіх ланок державного апарату, у тому числі органів міліції. Більше уваги стало приділятися боротьбі з господарчими і посадовими злочинами. Але як і раніше, значне місце в діяльності міліції займала боротьба з бандитизмом. У 1928 р. ліквідована банда братів Парафійників у селі Галки Великобурлуцького району, розкрите вбивство голови комітету незаможних селян Дмитра Носика в селі Козієвка Богодухівського району, вбивство міліціонера Войлова в селі Надеждівка, вчительки й уповноваженої сільради по хлібозаготівлях у селі Григорівка Барвінківського району. У Харкові в січні 1929 р. озброєна група учинила зухвалий наліт на касу заводу «Світло шахтаря». Міліціонер Соболев, що чергував біля каси, був убитий. Грабіжники відчинили касу заводу заздалегідь підібраним ключем і викрали 26 тисяч рублів. Велику допомогу у розкритті

злочину надали робітники заводу. Вони зажадали застосування вищої міри покарання до всіх учасників пограбування. Загальні збори вирішили матеріально допомогти сім'ї міліціонера Соболева, кожний робітник заводу виділив для цього півтора відсотка свого місячного заробітку.

Міліція Харківщини удосконалювала свою оперативно-службову майстерність, домаючись поліпшення наслідків боротьби з правопорушеннями і карною злочинністю. З органів НК-ДПУ для її зміцнення направлялися досвідчені працівники. Вони надали велику допомогу у справі організації роботи органів міліції, в підвищенні оперативності й ефективності їх діяльності. У лютому 1929 р. міліція України відзначила своє десятиліття. З нагоди ювілею в Харкові на площі перед ВУЦВК відбувся парад міліції і червоноармійських частин. На параді був присутній голова ВУЦВК Григорій Іванович Петровський, представники різноманітних організацій і робітничі делегації, що приїхали з інших округів України. Г.І. Петровський відзначив велику роль міліції в справі забезпечення нормального життя в місті і на селі. Від імені колеги НКВС республіки Харківська окружна міліція була нагороджена Грамотою. З нагоди ювілею багато працівників міліції були удостоєні нагород і заохочень. Г.І. Петровський вручив П.І. Рябченку і Г.Т. Яковлеву почесну бойову зброю з написом: «Від ВУЦВК». Почесні ювілейні знаки НКВС були вручені помічнику начальника окружної міліції І.Г. Люхіну, начальнику Липецького району В.І. Матвееву, начальнику відділення карного розшуку окружної міліції Циханському, начальникам 5-го, 6-го і 7-го районів міліції Харкова М. Рижикову, Я. Голеничу, Ф. Бондарю і іншим міліціонерам, що були визнані гідними нагород [4, с.66–67].

ЛІТЕРАТУРА

1. Історія органів внутрішніх справ. Частина II (XX століття) : навч. матеріали до спец-

- курсу / за ред. Зайцева Л. О. – Х. : Ун-т внутр. справ, 1999. – 154 с.
2. Харківський обласний державний архів. – Ф.Р-1630. – Оп. 3.
3. Харківський обласний державний архів. – Ф.Р-576. – Оп. 1.
4. Курило С. Г. Жизни своей не щадя. Из истории милиции Харьковщины / С. Г. Курило. – Х. : Прапор, 1987. – 295 с.
5. Харківський обласний державний архів. – Ф. Р-203. – Оп. 1.
6. Становление социалистической законности. – М., 1983. – 193 с.
7. Коммунист. – 22.03.1924. – № 67.

Коцан І. Д. Участь робітничо-селянської міліції Харківщини в боротьбі з бандитизмом у 20-ті рр. ХХ ст. / І. Д. Коцан // Форум права. – 2012. – № 1. – С. 503–509 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2012-1/12kidbus.pdf>

Проведен аналіз основних змін, що відбулися в підготовці правоохоронних органів Харківщини і України в цілому в роки нової економічної політики, будується на ґрунті архівного матеріалу, що надає аналітичним висновкам, що містяться у статті, ґрунтовності та доказовості. Документи свідчать про мужність і самовідданість працівників міліції Харківщини в боротьбі з бандитами, про бойову співдружність міліції з Червоною Армією, органами НК, загонами незаможних селян.

Коцан І.Д. Участие рабочее-крестьянской милиции Харьковщины в борьбе с бандитизмом в 20-е гг. ХХ в.

Проведен анализ основных изменений, которые имели место в подготовке правоохранительных органов Харьковщины и Украины в целом в годы новой экономической политики, строится на основе архивного материала, который придает аналитическим выводам, содержащимся в статье, обоснованности и доказательности. Документы свидетельствуют о мужестве и самоотверженности работников милиции Харьковщины в борьбе с бандитами, о боевом содружестве милиции с Красной Армией, органами ЧК, отрядами крестьянской бедноты.

Kotzan I.D. Participation of Working-Country Militia of Kharkov in the Fight Against Gangsterism in the 20's of the Twentieth Century

Conducted by the author analyzes the main changes that have occurred in the preparation of law enforcement agencies and the Kharkiv region of Ukraine as a whole in the years of the new economic policy, based on archival material, which gives the analytical conclusions of the article, and the validity of evidence. Documents show the courage and dedication of members of the militia of Kharkov in the fight against criminals, the police combat cooperation with the Red Army, KGB authorities, and units of the poor peasants.